

Отказът на Германия от въглищата до 2030 г. поставя в изолация останалите замърсители от ЕС

Изявлението, че Германия ще се откаже от производството на енергия от въглища до 2030 г. оставя останалите страни от ЕС, които разчитат на въглищата, без извинение. Едно ново изследване на европейския независим мозъчен тръст [Ember](#) разкрива, че Полша, Чехия и България ще са отговорни за над 95% от планираното производство на електроенергия от въглища в ЕС през 2030 г. Докато останалите 27 страни от ЕС ще намалят въглищната енергия с 99% между 2015 г. и 2030 г., Полша, Чехия и България предлагат общо намаляване само с 42%. За да се ограничи глобалното повишение на температурата до 1.5 °C всички страни от ЕС трябва да поемат своята отговорност и да прекратят производството на електроенергия от въглища до 2030 г.

Ключови констатации

ЕС бързо прекратява употребата на въглища. Електроенергията, произведена от въглища, ще намалее с 83% в ЕС от 2015 г. до 2030 г. (от 705 TWh до 118 TWh), според последните планове на националните правителства (включително отказ от въглища през 2030 г. в Германия).

Плановете за поетапно преустановяване на употребата на въглища се ускоряват. За по-малко от 2 години след като страните от ЕС представиха своите [Национални планове в областта на енергията и климата](#), очакваното производство на електричество от въглища в ЕС до 2030 г. е намалено наполовина (-58%). Това ще предотврати изхвърлянето на 89-152 мегатона емисии на CO₂ в атмосферата през 2030 г., което е еквивалентно на извеждането на 53-90 милиона автомобила от употреба.

Оставащите страни от ЕС, които разчитат на енергия от въглища, са в изолация. Три страни ще са отговорни за над 95% от планираното производство на електроенергия от въглища през 2030 г.: Полша (63%), Чехия (18%) и България (14%).

Полша, Чехия и България се отказват от въглищата по-бавно от останалите страни от ЕС. Между 2015 г. и 2030 г. електроенергията, произведена от въглища в тези три страни, ще намалее общо с 42% в сравнение с 99% в останалите 27 страни от ЕС.

За да се ограничи глобалното повишение на температурата до 1.5 °C, всички страни от ЕС трябва да прекратят производството на електроенергия от въглища до 2030 г. ([MAE, 2021 г.](#)). Изследването прави оценка на напредъка на ЕС по отношение на тази критична цел според последните планове на националните правителства.

Чарлз Мор, ръководител на Ember за Европа, заявява:

„Отказ на Германия от въглищата до 2030 г. не оставя възможност на Полша, Чехия и България да се крият. Останалите страни от ЕС поемат своята отговорност и ще се откажат от въглищата през това десетилетие, което е ключово условие за ограничаване на затоплянето в рамките на 1.5 °C. Изоставащите правителства трябва да се справят с високи цени на електричеството, неконкурентна икономика и нарастващ натиск за справяне с последиците от задълбочаващата се климатична криза.“

ЕС се приближава към поетапно преустановяване на използването на въглища до 2030 г.

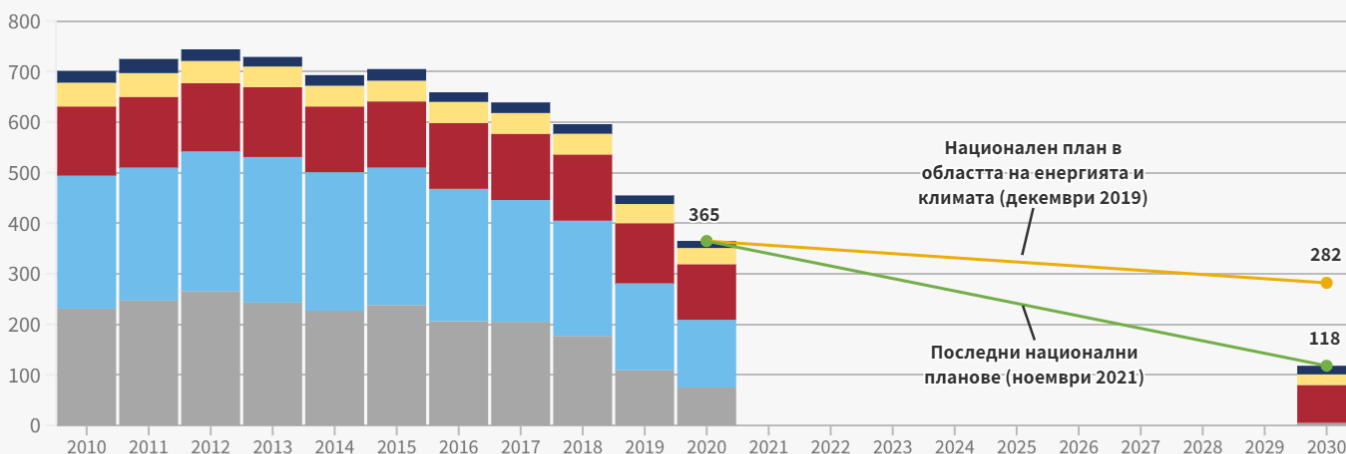
В края на 2019 г. всички страни от ЕС бяха задължени да представят [Национални планове в областта на енергията и климата](#) (ИНПЕК) на Европейската комисия. [Оценка на Ember](#) на тези планове през ноември 2020 г. показа, че страните от ЕС планират да произведат общо 282 TWh електроенергия от въглища през 2030 г. Обаче, след публикуването на националните планове, ЕС постигна значителен напредък по отношение на поетапното преустановяване на употребата на въглища до 2030 г. Най-важното беше, че с коалиционното споразумение на новото правителство в Германия, беше направена заявка, с която ще се цели поетапното преустановяване на употребата на въглища до 2030 г. Преди това Германия имаше намерение да произведе 134 TWh електроенергия от въглища през 2030 г. (повече от една трета от общото количество залегло в националните планове).

Поетапното преустановяване на употребата на въглища за производство на енергия в ЕС до 2030 е постижимо

EMBER

Електроенергия, произведена от въглища в ЕС-27 (брuto TWh)

■ България ■ Чехия ■ Полша ■ Германия ■ Други страни от ЕС-27

Източници: [Европейският енергиен сектор през 2020](#), анализ на Ember на последните (ноември 21) планове на националните правителства - пълния доклад на Ember включва всички източници. • Забележки: Сценарият за "Висока цена на въглеродните емисии" в RCP2040 е използван за Полша, за Чехия е определено поетапно преустановяване на употребата на въглища до 2033-2037, данните за България са базирани на Националния план в областта на енергията и климата поради недостатъчните данни в плана за възстановяване и развитие.

Според новата оценка на последните планове на националните правителства (пълен списък на източниците е даден по-долу), производството на електроенергия от въглища се очаква да намалее само до **118 TWh** през 2030 г., което представлява спад с 83% в сравнение с нивата през 2015 г. Това означава, че за по-малко от 2 години след като страните от ЕС представиха своите планове, очакваното производство на електричество от въглища в ЕС през 2030 г. спада с повече от половина (-58%). В резултат на това ще бъдат спестени допълнително 89-152¹ милиона тона CO₂ през 2030, което е еквивалентно на 2-3% от емисиите на парникови газове на 27-те държави-членки на ЕС през 1990 г. или на извеждането на 53-90² милиона автомобили от шосетата.

¹ Долната граница, ако всички въглища бъдат заменени с изкопаем газ, горната граница - ако въглищата бъдат заменени от източници с нулеви емисии. Приема се, че средните емисии за производство на електричество от въглища (както каменни, така и лигнитни) са 925g CO₂/KWh, а за изкопаем газ 380g CO₂/KWh.

² На средна възраст от 11.5 години ([източник](#)), 140g CO₂/km ([оценка за емисиите на нови автомобили, ЕАОС, 2010 г.](#)), 12,000 km/година ([източник](#)).

Проблемът на ЕС с производството на електроенергия от въглища се съсредоточава в три страни

Почти всички страни от ЕС изпълняват задълженията си по отношение на поетапното преустановяване на употребата на въглища в съответствие с нужното за задържане на глобалното повишение на температурата до 1.5°C, но има няколко изоставащи. Полша (63%), Чехия (18%) и България (14%) са отговорни за над 95% от планираното производство на електроенергия от въглища през 2030 г. Между 2015 г. и 2030 г. електроенергията, произведена от въглища в тези три страни, ще намалее с общо 42%, в сравнение с 99% в останалите 27 страни от ЕС.

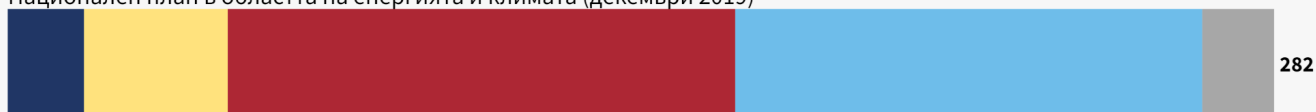
Отказът на Германия от въглища до 2030 поставя в изолация останалите замърсители от ЕС

EMBER

Планирана електроенергия, произведена от въглища в страните от ЕС през 2030 (брuto TWh)

■ България ■ Чехия ■ Полша ■ Германия ■ Други страни от ЕС-27

Национален план в областта на енергията и климата (декември 2019)

Последни национални планове (ноември 2021)

0 20 40 60 80 100 120 140 160 180 200 220 240 260 280 300

Източници: Европейският енергиен сектор през 2020, анализ на Ember на последните (ноември 21) планове на националните правителства - пълния доклад на Ember включва всички източници • Забележки: Сценарият за "Висока цена на въглеродните емисии" в RCP2040 е използван за Полша, за Чехия е определено поетапно преустановяване на употребата на въглища до 2033-2037, данните за България са базирани на Националния план в областта на енергията и климата поради недостатъчните данни в плана за възстановяване и развитие.

Полша

През 2020 г. 70% от, произведеното в Полша, електричеството е от въглища, което я прави отговорна за общо 30% от общото производство на електроенергия от въглища в ЕС за 2020 г. Този дял ще нарасне на 63% през 2030 г. Полша въведе в експлоатация няколко нови въглищни топлоцентрали през последните години и отказа да спре разширяването на [проблемните](#) лигнитни мини в Туров. По време на 26-ата Конференция на страните (COP26) по РКООНИК, Полша подписа „[Глобалната декларация за преход от въглища към чиста енергия](#)“, но след това оттегли съгласието си да се откаже от въглищата до 2030 г. и заяви, че ще спре въглищата през 2049 г. - само година преди срока за постигане на неутралност по отношение на климата от ЕС. Следователно сериозната дискусия за поетапно преустановяване на употребата на въглища на национално ниво в Полша предстои тепърва да започне.

Чехия

През 2020 г. 40% от електричеството в Чехия е произведено от въглища, с което е отговорна за 9% от общото производство на електроенергия от въглища в ЕС за 2020 г.; този дял ще нарасне на 18% през 2030 г. През август 2019 г. беше създадена многостранна „въглищна комисия“, която да оцени възможностите за поетапно преустановяване на употребата на въглища в Чехия. Въпреки многото изследвания (включително [Анализа на Ember](#)), които показват, че отказът от въглища до 2030 г. е постижим и благоприятен, чешката въглищна комисия препоръча отлагане до 2038 г. След съставянето на ново правителство, в тяхното [коалиционно споразумение](#) залегна поетапно прекратяване на употребата на въглища преди 2038 г., но точна дата не е определена.

България

През 2020 г. 33% от електричеството в България е произведено от въглища. България беше отговорна за 4% от общото производство на електроенергия от въглища в ЕС за 2020 г. Този дял ще нарасне на 14% през 2030 г. В Националния план за възстановяване и устойчивост, представен

пред Европейската комисия на 15 октомври 2021 г., българското правителство обяви поетапно преустановяване на употребата на въглища през 2038 г. или 2040 г. Плана за поетапно преустановяване на употребата на въглища изостава твърде много от преките съседи Гърция, Северна Македония и Румъния, които са обявили съответно 2025 г., 2027 г. и 2032 г.

Правителствата на **Хърватия, Румъния и Словения** планират малки обеми електроенергия, произведена от въглища през 2030 г., но всички те ще преустановят производството на енергия от въглища в началото на тридесетте години.

Източници и методология

За страни, които са обявили поетапно преустановяване на употребата на въглища до 2030 г. или по-рано се приема, че имат нулево производство на електроенергия от въглища през 2030 г. За страните, които не са приели поетапното преустановяване на употребата на въглища до 2030 г., източниците, от които са получени количествата електроенергия, генерирана от въглища през 2030 г. са показани в таблицата по-долу. Данните се отнасят за брутното производство на електроенергия, където е необходимо е приложен коефициент от 1.1 за превръщане на нетната електроенергия в брутна. Производството на електроенергия в исторически план е взето от [Европейския енергиен сектор през 2020 г.](#) Текстът за профилите на страните е адаптиран от [документа за проследяване на отказа от употреба на въглища](#) на коалицията Europe Beyond Coal.

Страна	Източник	Електроенергия, произведена от въглища през 2030	Забележка
България	Национален план в областта на енергията и климата (2019)	17 TWh	През октомври 2021 г. България обяви поетапно преустановяване на употребата на въглища до 2038 г. или 2040 г., но няма достатъчно данни дали това ще измени данните за производството на електроенергия от въглища през 2030 г., заложи в Националния план в областта на енергетиката и климата от 2019 г.
Хърватия	Национален план в областта на енергията и климата (2019)	0.7 TWh	Хърватия обяви на COP26, че ще преустанови използването на въглища през 2033 г. или по-рано, но засега няма достатъчно данни дали това ще измени производството на електроенергия от въглища през 2030 г., заложи в Националния план в областта на енергетиката и климата от 2019 г. В страната има само една въглищна топлоелектрическа централа - Пломин 2.
Чехия	Анализът WiseEuropa за електроенергия, генерирана от въглища предвижда различни срокове за поетапното преустановяване на употребата на въглища (2021)	21 TWh	В коалиционното споразумение на новото правителство е залегнало поетапно преустановяване на употребата на въглища преди 2038 г., но точна дата не е определена. Приемаме, че поетапното преустановяване на употребата на въглища ще се случи между 2033 г. и 2037 г. Тъй като има значителен брой скорошни изследвания за относителния дял на електроенергията, произведена от въглища според различните дати за поетапно преустановяване на употребата на въглища в плана на „въглищната комисия“, може да се извлекат достатъчно данни, за да се оцени употребата на въглища за 2030 г. За тази цел използвахме направения наскоро мета-анализ на WiseEuropa, където се усреднява електроенергията, генерирана от въглища през 2030 г. в съответствие с предвижданията за поетапно преустановяване на

			употребата на въглища през 2033 г. (15 TWh) и през 2038 г. (27 TWh).
Полша	PEP2040 (2021)	75 TWh	В PEP2040 са представени два сценария, ние използваме сценария за "Висока цена на въглеродните емисии", който отразява по-правилно сегашното положение на търговията с въглеродни емисии.
Румъния	Национален план за възстановяване и развитие (2021)	1.4 TWh	Националният план за възстановяване и устойчивост предвижда остатъчен капацитет за генериране на електроенергия от въглища от 810 MW през 2030 г. Приемаме коефициент на натоварване от 20%.
Словения	Национален план в областта на енергията и климата (2019)	3.0 TWh	Словения обяви на COP26, че ще престане да използва въглища през 2033 г. Обаче няма достатъчно данни дали това ще замести производството на електроенергия от въглища през 2030 г., заложено в Националния план в областта на енергетиката и климата от 2019 г.

За Ember

Ember е независима организация с нестопанска цел за климат и енергия, която провежда водещи изследвания със значително въздействие и политически изпълними политики, целящи ускоряването на глобалния преход от въглища към чиста електроенергия.

Публикуван през ноември 2021 г.